

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku H. M.
przy uczestnictwie P. S.A. w L.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 5 lipca 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek uczestnika postępowania o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca H. M. złożył wniosek o ustanowienie na będącej jego własnością nieruchomości w K. , odpłatnej służebności przesyłu na rzecz uczestnika P. SA w L. , obejmującej przebiegającą przez tę nieruchomość napowietrzną linię energetyczną i uprawniającą uczestnika do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do utrzymywania i modernizowania tej linii i obowiązkiem przywrócenie stanu poprzedniego - za odpłatnością w wysokości 1500 zł.

Sąd Rejonowy w P. w dniu 23 stycznia 2018 r. wydał w tej sprawie postanowienie wstępne, w którym uznał żądanie wnioskodawcy za usprawiedliwione co do zasady.

Przedmiotem oceny była zasadność podniesionego przez uczestnika zarzutu nabycia spornej służebności w drodze zasiedzenia w dobrej wierze w 2013 r.

Z ustaleń wynikało, że uczestnik wybudował objętą wnioskiem linię, w 1993 r., dysponując decyzją o lokalizacji tej inwestycji oraz zatwierdzonym planem jej realizacji, a także oświadczeniem mieszkańców wsi K., m.in. ojca wnioskodawcy K. M., o wyrażeniu zgody na przebieg linii energetycznych i lokalizację trafostacji. Te ustalenia Sąd Rejonowy uznał za niewystarczające do przypisania poprzednikowi uczestnika posiadania nieruchomości w zakresie służebności w dobrej wierze.

Na skutek apelacji uczestnika od postanowienia wstępnego Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 29 czerwca 2018 r. uchylił zaskarżone postanowienie. Sąd ten ustalił następstwo prawne uczestnika po inwestorze linii i dokonał ponownej oceny prawnej stanu faktycznego. Zwrócił uwagę na działalnie inwestora linii w oparciu o prawidłowe dokumenty, na brak dowodów wskazujących, że matka wnioskodawcy sprzeciwiała się budowie linii energetycznej oraz na przewidziane w art. 7 k.c. domniemanie dobrej wiary. Oceniał, że domniemanie to nie zostało obalone, wobec czego uczestnik zgłosił skuteczny zarzut zasiedzenia, co powoduje, że żądanie wnioskodawcy nie jest usprawiedliwione co do zasady.

W konsekwencji Sąd Rejonowy w Pińczowie wydał w dniu 31 stycznia 2019 r. postanowienie, którym oddalił wniosek powoda, wyjaśniając w uzasadnieniu, że z uwagi na treść art. 386 § 6 k.p.c. jest związany prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego uchylającym postanowienie wstępne.

Wnioskodawca zaskarżył to postanowienie apelacją, którą Sąd Okręgowy w K. oddalił postanowieniem z dnia 5 lipca 2019 r. W uzasadnieniu wyjaśnił, że jego wcześniejsze orzeczenie uchylające postanowienie wstępne Sądu Rejonowego miało charakter reformatoryjny, a nie kasatoryjny i jego formalna i materialna prawomocność wywołuje skutki przewidziane w art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. W tej formie w sposób wiążący w tej sprawie przesądzona zastała kwestia skutecznego nabycia przez uczestnika służebności przesyłu w drodze zasiedzenia w dniach 30 sierpnia 2013 r. (linia średniego napięcia wraz z trafostacją) i 31 sierpnia 2013 r. (linia niskiego napięcia).

W skardze kasacyjnej, skierowanej przeciwko całości postanowienia, wnioskodawca podniósł wyłącznie zarzuty naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 7 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. oraz art. 292 k.c. w zw. z art. 172 § 1 k.c. przez przyjęcie, że poprzednik prawny uczestnika objął linie energetyczną i stację transformatorową na nieruchomości wnioskodawcy w posiadanie w dobrej wierze na podstawie pisemnej zgody tylko jednego ze współwłaścicieli nieruchomości, gdy tymczasem domniemanie dobrej wiary zostało obalone przez wykazanie, że inwestor nie dysponował zgodą obojga współwłaścicieli w formie notarialnej.

We wnioskach skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i poprzedzającego je postanowienia Sądu Rejonowego w P. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego, a także o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnik domagał się nieprzyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenia i zasądzenia od wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji spraw służy instytucja tzw. przysądu, ustanowionej w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę rozpoznania jego skargi przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy jej oczywistą zasadnością spowodowaną widocznym *prima facie* naruszeniem przez Sąd

Okręgowy przepisów prawa materialnego przez ich błędną wykładnię. Zdaniem wnioskodawcy naruszenie polegało na przyjęciu przez Sąd Okręgowy, wbrew ugruntowanemu orzecnictwu Sadu Najwyższego, że uczestnik, który w chwili objęcia w posiadanie nieruchomości w zakresie służebności przesyłu, nie legitymował się zgodą właściciela tej nieruchomości wyrażoną w formie notarialnej jest posiadaczem w złej wierze.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać kwalifikowane naruszenie przepisów prawa przez sąd orzekający, a także to, że w jego wyniku zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Argumentacja wnioskodawcy tych wymagań nie spełnia. Przede wszystkim Sąd Okręgowy nie wypowiadał się w ogóle w zaskarżonym wyroku na temat tego, w jakiej wierze poprzednik uczestnika objął w służebne posiadanie nieruchomości stanowiącą obecnie własność wnioskodawcy. Stało się tak dlatego, że uznał tę sprawę za ostatecznie i w sposób wiążący przesądzoną w poprzednim swoim postanowieniu, które wydał w dniu 29 czerwca 2018 r., i w którego uzasadnieniu stwierdził, że uczestnik skutecznie nabył służebność przesyłu przez zasiedzenie w dobrej wierze, wobec czego żądanie wnioskodawcy nie jest usprawiedliwione w zasadzie. Argumentacja skarżącego oparta na zarzutach nie przystających do podstaw prawnych rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, przytoczonych w zaskarżonym wyroku, nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną.

Z powyższych względów wskazana przez skarżącego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiła. Z okoliczności sprawy nie wynika też, aby zachodziły inne przesłanki przesądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., a także z art. 13 § 2 k.p.c.

jw